

Hudební mosty Klangbrücken

Díla Sebastiana Knüpfera a
Johanna Rosenmüllera u příležitosti
350. výročí úmrtí Sebastiana Knüpfera

Kostel sv. Mikuláše v Aši | 2. května 2026

Ensemble
1684

Program koncertu / Konzertprogramm

Sebastian Knüpfer¹ | Ach Herr, strafe mich nicht
Ach, Hospodine, netrestej mě

Sebastian Knüpfer | Erforsche mich, Gott
Zkoumej mě, Bože

Sebastian Knüpfer | Sende dein Licht
Sešli své světlo

Johann Rosenmüller² | Nun giebestu, Gott, einen
gnädigen Regen
Nyní dáváš milostivý déšť

Sebastian Knüpfer | Wenn mein Stündlein vorhanden ist
Až nadejde můj čas

Johann Rosenmüller | Nunc dimittis

Sebastian Knüpfer | Die Turteltaube lässet sich hören
Hlas hrdličky se ozývá

Johann Rosenmüller | Also hat Gott die Welt geliebet
Bůh tak miloval svět

1 Sebastian Knüpfer: Pokřtěn 6.9.1633 v Aši, zemřel 10.10.1676 v Lipsku
Sebastian Knüpfer: Getauft am 6.9.1633 in Asch,
gestorben am 10.10.1676 in Leipzig

2 Johann Rosenmüller: Narozen 1617 nebo 1619 v Oelsnitzu ve Vogtlandu,
pohřben dne 12.9.1684 ve Wolfenbüttelu
Johann Rosenmüller: Geboren 1617 oder 1619 in Oelsnitz im Vogtland,
beerdigt am 12.9.1684 in Wolfenbüttel

Úvodní text

Když 6. července 1657 zemřel lipský thomaskantor³ Tobias Michael, měl se jeho nástupcem stát **Johann Rosenmüller**. Ten totiž po léta zastupoval prakticky ve všech záležitostech těžce nemocného úřadujícího kantora a navíc si svými vlastními skladbami získal vynikající pověst daleko za hranicemi Lipska; a to natolik přesvědčivým způsobem, že mu městská rada již roku 1653 udělila „expectanci neboli sukcesí na místo kantora v Thomasschule“⁴, tedy písemný příslib, že po smrti svého předchůdce úřad oficiálně převezme. Ale dopadlo to jinak: toto nejprestižnější kantorské místo ve středním Německu získal 17. července 1657 tehdy teprve 23letý student filozofie **Sebastian Knüpfer**, který v Lipsku žil teprve asi 3 roky. Rosenmüller byl totiž dva roky předtím uvězněn na základě obvinění z nemravného chování vůči žákům školy a musel za dramatických okolností z Lipska uprchnout.

Einführung

Als am 6. Juli 1657 der Leipziger Thomaskantor Tobias Michael starb, hätte eigentlich **Johann Rosenmüller** sein Amtsnachfolger werden sollen, denn dieser hatte den seit Jahren schwer kranken Amtsinhaber in nahezu allen Belangen vertreten und sich außerdem mit eigenen Kompositionen einen hervorragenden Ruf weit über Leipzig hinaus erworben; und dies in so eindrucksvoller Weise, dass er vom Rat der Stadt 1653 eine „expectantz oder succession zur Cantorstelle in der Thomasschule“, also eine schriftliche Zusage erhalten hatte, das Amt auf jeden Fall offiziell zu übernehmen, wenn der Vorgänger verstorben sei. Doch es kam anders: Das wohl begehrteste Kantorenamt Mitteldeutschlands erhielt am 17. Juli 1657 der damals gerade einmal 23jährige und erst seit etwa 3 Jahren in Leipzig ansässige Philosophiestudent **Sebastian Knüpfer**. Rosenmüller war zwei Jahre zuvor aufgrund von Anschuldigungen des unsittlichen Umgangs mit Thomanern inhaftiert worden und musste unter dramatischen Umständen aus Leipzig fliehen.

-
- 3 **Thomaskantor** – vedoucí hudebního sboru při kostele sv. Tomáše (Thomaskirche) v Lipsku. Nejslavnějším thomaskantorem byl Johann Sebastian Bach.
 - 4 **Thomasschule** – humanitně a jazykově orientované gymnázium s hudebním zaměřením v Lipsku, které je považováno za nejstarší veřejnou školu v Německu.

Rosenmüller, narozený v Olešnici nad Halštrovem (Oelsnitz/Vogtl.), přišel v roce 1640 studovat do Lipska, od roku 1642 tam působil jako pomocný učitel na Thomasschule a brzy na sebe upozornil svými skladbami. Po vzoru svého mecenáše Heinricha Schütze⁵ procestoval v letech 1645/46 Itálii a v Benátkách se seznámil s nejnovějším hudebním stylem; tuto cestu podpořila lipská městská rada, která v něm viděla velkou naději a brzy i „tajného hudebního ředitele“ města. V Rosenmüllerově protestantské duchovní hudbě následujících deseti let je italský vliv nepřehlédnutelný. Jeho tvorba se stala natolik oblíbenou, že mohl dokonce vydat některé skladby tiskem ve dvou sbornících s názvem „Kern-Sprüche“ a „Andere Kern-Sprüche“. Již v polovině 19. století Carl von Winterfeld⁶ o Rosenmüllerově významu prohlásil: „Za to, co dokázali pozdější velcí mistři 18. století, vděčí z velké části jemu.“ Jeho zásluhou bylo, že „tehdy všeobecně oblíbené italské formy, s nimiž Rosenmüller, in Oelsnitz im Vogtland geboren, kam zum Studieren 1640 nach Leipzig, wirkte dort ab 1642 als Hilfslehrer an der Thomasschule und machte schon bald mit seinen Kompositionen auf sich aufmerksam. Wie sein Förderer Heinrich Schütz zuvor, bereiste er 1645/46 Italien und machte sich in Venedig mit dem neusten musikalischen Stil vertraut; die Reise wurde vom Leipziger Stadtrat unterstützt, sah man in ihm doch einen Hoffnungsträger und bald schon den „heimlichen Musikdirektor“ der Stadt. Unüberhörbar wirkt in Rosenmüllers protestantischer Kirchenmusik der folgenden zehn Jahre der italienische Einfluss. Diese wurde wiederum so beliebt, dass er einige Stücke sogar in zwei Sammlungen mit dem Titel „Kern-Sprüche“ und „Andere Kern-Sprüche“ drucken lassen konnte; Carl von Winterfeld konstatierte bereits Mitte des 19. Jahrhunderts zur Bedeutung Rosenmüllers: „Was die späteren großen Meister des 18ten Jahrhunderts geleistet, haben sie zumeist ihm zu verdanken.“ Sein Verdienst sei es gewesen, „die damahls allgemein beliebt gewordenen italienischen Formen, mit denen sein langes Verweilen in Venedig ihn vollkommen

-
- 5 **Heinrich Schütz** (1585 – 1672) – německý barokní skladatel a varhaník, považovaný za nejvýznamnějšího německého hudebníka před Johannem Sebastianem Bachem.
- 6 **Carl von Winterfeld** (1784 – 1852) – německý soudce a muzikolog, který je považován za znovuobjevitele Heinricha Schütze.

se díky dlouhému pobytu v Benátkách dokonale obeznámil, tvořivě rozvinul v pravém německém duchu, a teprve tím jim vydobyl skutečné domovské právo“. Rosenmüller navíc v roce 1651 povýšil na varhaníka v kostele sv. Mikuláše⁷ a od roku 1654 zastával i post hudebního ředitele v Altenburgu. Po svém útěku z Lipska působil více než dvě desetiletí v Benátkách a teprve krátce před smrtí získal místo u wolfenbüttelského dvora. Jeho hudba však v Lipsku i v celém protestantském Německu zůstala stále živá a byla vzorem a inspirací pro celou generaci skladatelů.

Sebastian Knüpfer se narodil v roce 1633 v česko-fojtské Aši jako syn kantora a varhaníka, tedy jen asi 30 kilometrů jižně od Rosenmüllera rodiště Olešnice. Již v dětství zastával funkci varhaníka ve svém rodném městě. Později navštěvoval gymnázium v Řezně a od roku 1653 studoval na univerzitě v Lipsku a zpíval jako basista pod vedením Rosenmüllera a Adama Kriegera⁸. Po svém bleskovém povýšení na místo thomaskantora kolem sebe brzy soustředil významné hudebníky a skladatele jako Elias Nathusius, Jakob

vertraut gemacht hatte, in ächt deutschem Sinne lebendig ausgestaltet, ihnen dadurch erst wahres Bürgerrecht erworben“ zu haben. Rosenmüller stieg 1651 außerdem zum Nikolaiorganisten auf und bekleidete ab 1654 zusätzlich das Amt des Altenburger Musikdirektors. Nach seiner Flucht aus Leipzig wirkte Rosenmüller mehr als zwei Jahrzehnte in Venedig und erlangte erst kurz vor seinem Tod eine Anstellung am Hof von Wolfenbüttel. Seine Musik blieb in Leipzig und im protestantischen Deutschland präsent und galt einer ganzen Komponistengeneration als beispielhaft und nachahmenswert.

1633 im böhmisch-vogtländischen Aš und somit nur ca. 30 Kilometer südlich von Rosenmüllers Geburtsort Oelsnitz als Sohn eines Kantors und Organisten geboren, versah Sebastian Knüpfer schon im Kindesalter Organistendienste in seiner Heimatstadt, besuchte dann das Gymnasium in Regensburg und studierte ab 1653 an der Leipziger Universität und sang als Bass unter der Leitung Rosenmüllers und Adam Kriegers. Nach seinem blitzartigen Aufstieg zum Thomaskantorat scharte er bald bedeutende Musiker- und Komponistenpersönlichkeiten um sich, wie Elias Nathusius, Jakob Weckmann und Johann Caspar Horn und leitete ein Collegium

7 Kostel sv. Mikuláše (Nikolaikirche) – nejstarší a největší kostel v centru Lipska.

8 Adam Krieger (1634 – 1666) – německý barokní hudební skladatel a varhaník.

Weckmann a Johann Caspar Horn a vedl Collegium musicum⁹. Přestože se v Lipsku těšil vysoké úctě (nejen jako hudebník, ale i jako filolog), ucházel se v roce 1663 o místo hudebního ředitele v Hamburku, nejprve neúspěšně. Ale když mu byl tento úřad roku 1674 nabídnut, odmítl jej a zůstal věrný Lipsku.

Jeho skladby se vyznačují především obzvláště barevnou vznešeností zvuku a mistrovským kompozičním stylem. Není proto divu, že byly velmi oblíbené i mimo Lipsko, o čemž svědčí záznamy mnoha jeho děl v téměř všech hudebních inventářích tehdejších významných středoněmeckých měst. V jeho nekrologu se píše, že „skládal s takovou líbezností a bravurou, že tím povzbudil i ta nejzarmoucenější srdce, a jeho jméno je vyslovováno s obdivem nejen v Lipsku, ale i jinde“. A tak nepřekvapí, že ještě dlouho po jeho předčasné smrti byla jeho hudba ve středoněmeckých kostelech stále oblíbená...

Knüpferovo rozsáhlé zhudebnění žalmu „**Ach Herr, strafe mich nicht in deinem Zorn**“ (Ach, Hospodine, netrestej mě ve svém hněvu) je na jedné straně charakteristické pro jeho skladatelskou tvor-

musicum. Trotz seines hohen Ansehens in Leipzig (nicht nur als Musiker, sondern auch als Philologe) bewarb er sich 1663 um das Musikdirektorat in Hamburg, zunächst erfolglos; jedoch wurde ihm dann 1674 dieses Amt angetragen, er schlug es aus und blieb Leipzig erhalten.

Seine Kompositionen zeichnen sich vor allem durch eine besonders farbige Erhabenheit des Klanges und eine meisterhafte Setzweise aus. So wundert es nicht, dass sie auch außerhalb Leipzigs sehr beliebt waren, wovon die Nachweise zahlreicher seiner Werke in nahezu allen Musikalieninventaren der damals bedeutenden mitteldeutschen Orte zeugen. In seinem Nachruf heißt es, er habe „mit solcher Lieblichkeit und Kunstfertigkeit komponiert, daß er die betrübtesten Herzen damit aufgerichtet hat und sein Name nicht bloß in Leipzig, sondern auch auswärts mit Bewunderung genannt wird.“ Und so erstaunt es nicht, dass auch noch lange nach seinem zu frühen Tod seine Musik in mitteldeutschen Kirchen gepflegt wurde...

Knüpfers groß angelegte Psalmvertonung „**Ach Herr, strafe mich nicht in deinem Zorn**“ ist zum einen charakteristisch für sein kompositorisches Schaffen, zum anderen auch überraschend unkonventi-

9 Collegium musicum – studentský hudební soubor.

bu, na druhé straně však také překvapivě nekonvenční: Tónina c moll sice odpovídá významu textu, avšak trubky a tympány v této tónině prakticky nikdy nezaznívaly. V té době byly vyhrazeny téměř výhradně pro vyjádření majestátnosti, velkolepého vítězství a jásavé chvály. Na začátku této skladby je však třeba tyto nástroje chápat spíše jako polnice Božího soudu a hrozivé údery. Teprve později, v souvislosti s opakovanou prosbou o spasení, vyjadřuje jejich nasazení jakousi naléhavou vytrvalost, při slovech „Weichet alle von mir, Ihr Übeltäter“ (Odstupte odmě všichni, vy hříšníci) dokonce bojovnost, a nakonec se v zářivém C dur závěrečné části jejich význam přece jen promění v symbol vítězství nad nepřáteli, kteří jsou velmi vyděšeni a ustupují. Aby toho nebylo málo, i flétny zde znějí takřka v rozporu se svým obvyklým symbolickým významem. Zatímco zpravidla symbolizují jemnou niternost a přívětivou idylu, zde představují smutek a bolest.

Moteto pro dva sbory **„Erforsche mich“** (Zkoumej mě), které bylo poprvé uvedeno 14. května 1673, je smuteční skladbou věnovanou básničce a manželce starosty Johaně Lorenz von Adlershelm, která zemřela 28. dubna 1673. Díky této příležitosti bylo možné vydat toto moteto v ná-

onell: Die Tonart c-moll ist zwar der Textaussage angemessen, jedoch spielten Trompeten und Pauken quasi nie in dieser Tonart. Sie sind zu dieser Zeit fast ausschließlich dem Charakter des Majestätischen, dem Ausdruck des glänzenden Sieges und jubelnden Lobpreises vorbehalten. Am Anfang der Kompositionen sind diese Instrumente hier aber eher als Gerichtstrompeten und drohende Schläge zu deuten. Später erst, im Zusammenhang mit der wiederholten Bitte um Erlösung, drückt sich in ihrem Einsatz etwas nachdrücklich Beharrliches aus, dann beim „Weichet alle von mir, ihr Übeltäter“ sogar Kämpferisches und schließlich wandelt sich ihre Bedeutung doch zum klingenden Symbol des Sieges über die „sich sehr erschreckenden“ und „zurückkehrenden Feinde“ im strahlenden C-Dur des Schlussabschnitts. Damit nicht genug, auch die Flöten erklingen hier quasi entgegengesetzt ihrer eigentlichen symbolischen Bedeutung; versinnbildlichen sie für gewöhnlich sanfte Innerlichkeit und freundliche Idylle, stehen sie hier für Trauer und Schmerz.

Die am 14. Mai 1673 erstmals aufgeführte doppelchörige Motette **„Erforsche mich“** ist das Begräbnisstück für die am 28. April 1673 verstorbene Dichterin und Bürgermeistergattin Johanna Lorenz von Adlershelm. Der Anlass machte es möglich, im darauffolgenden Jahr die Motette sogar drucken zu lassen, was

sledujícím roce tiskem, což výrazně přispělo k jeho rozšíření a popularitě. Obzvláště obdivuhodné je zejména zvukomalebné hudební ztvárnění slova: slovo „Erforsche“ (zkoumej mě) je vyjádřeno tíživým, téměř mučivým půltónem, „Trösten“ (utěšovat) harmonickým projasněním, „bösen Wege“ (zlé cesty) těžkopádnými tvrdými intervalovými postupy a „Leiten“ (vést) vlnovitě proplétanými, zdánlivě nekonečnými řetězci melismat¹⁰ směřujících do vzdálených tónin. Více než 70 let po vzniku skladby se tohoto výjimečného díla neujal nikdo menší než Johann Sebastian Bach, který vlastnoručně rozepsal hlasy a zároveň skladbu lehce upravil. Až na zcela ojedinělé změny jednotlivých tónů ke konci první třetiny převzal Bach hudební kompozici téměř beze změn. Zachoval i tóninu a její zápis (G dórský mód¹¹) a rovněž alla breve¹² takt. Jeho úprava tedy spočívala v podstatě pouze ve zdvojení pěveckých hlasů nástroji (I. sbor smyčci, II. sbor dřevěnými dechovými nástroji, popř. cinky¹³ a pozouny) a v novém

ihre Verbreitung und Bekanntheit signifikant erhöht haben dürfte. Es beeindruckt vor allem die lautmalerisch-ausdeutenden Wortvertonungen, so wird das „Erforsche“ durch einen drückenden, fast bohrenden Halbtonschritt, das „Trösten“ durch harmonische Aufhellung, die „bösen Wege“ durch sperrig-harte Intervallfortschreitungen und das „Leiten“ durch wellenartig-verwobene, nicht enden wollende Melismenketten in entfernte Tonarten musikalisch dargestellt. Mehr als 70 Jahre nach seinem Entstehen nahm sich kein Geringerer als Johann Sebastian Bach dieses besonderen Stückes an, schrieb höchstpersönlich die Stimmen aus und bearbeitete es dabei leicht für eine Aufführung. Bis auf ganz wenige, einzelne Tonänderungen gegen Ende des ersten Drittels übernahm Bach den Tonsatz nahezu unverändert und behielt auch die Tonart und deren Notierung (g dorisch) sowie den Alla-breve-Takt bei. Seine Bearbeitung bestand also im Grunde lediglich in der Verdopplung der Singstimmen durch Instrumente (Chor I mit Streichern, Chor II mit Holzbläser bzw. alternativ Zinken und Posaunen) und der Neuausschrift des Continuo; eine

10 **Melisma** – skupina tónů zpívaná na jednu slabiku.

11 **G dórský mód** – jeden ze středověkých církevních modů (stupnic), předchůdce moderních dur a moll tónin.

12 **Alla breve** – dvoupůlový takt.

13 **Cink** – historický dechový nástroj, který byl v renesanční a barokní hudbě populární pro svou schopnost dokonale napodobit lidský zpěv.

zápisu continua; což byla praxe, kterou ostatně často využíval při znovuvvedení starší a cappella¹⁴ hudby. Tímto provedením moteta, které zůstalo kromě zvukového rozšíření obsazení nezměněno, vyjádřil Bach skladatelskému umění Knüpfera ten největší možný respekt. Bach dílo při vhodných příležitostech uvedl ještě několikrát a v této podobě zaznívalo dokonce ještě v 80. letech 18. století. Dochovaly se totiž opisy partů, které pocházejí od hlavního kopisty Bachova syna Carla Philippa Emanuela, působícího v Hamburku.

Velmi podobné z hlediska charakteru a výrazu je Knüpferovo zhudebnění žalmu „**Sende dein Licht**“ (Sešli své světlo). Svým obsazením a rozsahem by se tato skladba perfektně hodila do Rosenmüllerova tištěného sborníku. Úvodní předejrou, zpracovanou zcela v italském koncertním stylu, je nastolen zvukový charakter, který postupuje celou kantátou. Hlavními rysy tohoto promyšleně zpracovaného duchovního koncertu jsou optimismus, rozmanitost a radost ze hry.

Praxis, der er sich übrigens des öfteren bei der Wiederaufführung älterer A-cappella-Musik bediente. Mit der, bis auf die sich lediglich klanglich auswirkende Ausweitung der Besetzung, ansonsten aber unveränderten Wiederaufführung der Motette drückte Bach der Kompositionskunst Knüpfers seinen größtmöglichen Respekt aus. Bach brachte das Stück noch mehrmals bei entsprechenden Gelegenheiten zu Aufführungen, und in dieser Form ist es sogar noch bis in die 1780er-Jahre erklungen, denn es sind Stimmenabschriften überliefert, die vom Hauptkopisten des in Hamburg wirkenden Bach-Sohnes Carl Philipp Emanuel stammen.

Ganz ähnlich hinsichtlich Charakter und Gestus ist Knüpfers Psalmvertonung „**Sende dein Licht**“. Und quasi als ein weiterer „Kernspruch“ hätte es auch von Besetzung und Umfang her perfekt in Rosenmüllers gedruckte Sammlung gepasst. Mit der ganz im italienischen konzertierenden Stil gearbeiteten Eingangssinfonia wird ein Tonfall etabliert, der auf die gesamte Kantate wirkt; Optimismus, Abwechslungsreichtum und Spielfreude sind die Hauptmerkmale dieses stringent gearbeiteten Geistlichen Konzertes.

Velkolepě obsazený duchovní koncert na text žalmu „**Nun gibest du, Gott, einen gnädigen Regen**“ (Nyní dáváš, Bože, milostivý déšť) vznikl krátce po Rosenmüllerově studijním pobytu v Benátkách, který mu byl v roce 1645 umožněn díky podpoře lipské městské rady. Virtuózní, zvukově nádherná hudba s mimořádnou rozmanitostí forem přináší „nové tóny“ s německým textem, které byly do té doby na sever od Alp sotva k slyšení. Při prvním provedení tak musely lipské publikum jistě uvést do naprostého úžasu.

Jedním z nejzajímavějších Knüpferových děl je rané chorální moteto „**Wenn mein Stündlein vorhanden ist**“ (Až nadejde můj čas), které vzniklo pravděpodobně již kolem roku 1657. Jedná se totiž o rozsáhlé převzetí hudby z pětihlasé dialogové skladby Johanna Rosenmüllera s názvem „Christus ist mein Leben“ (Kristus je můj život). Ta je považována nejen za jednu z prvních chorálních kantát, ale také za dílo zcela novátorské a výjimečné, a to s ohledem na svůj smyslný styl a dokonalé přizpůsobení hudební struktury textu. Úvodní předejru a závěrečné zpracování chorálu (které je však u Rosenmüllera přeru-

Das groß besetzte Geistliche Konzert über den Psalmtext „**Nun gibest du, Gott, einen gnädigen Regen**“ entstand kurz nach Rosenmüllers Studienaufenthalt in Venedig, der ihm durch die Unterstützung des Leipziger Stadtrates 1645 ermöglicht worden war. Virtuos, klangprächtig und in außergewöhnlicher Formenvielfalt wird eine Musik inszeniert, deren „neue Töne“ mit deutschem Text und nördlich der Alpen bislang kaum zu hören waren und somit das Leipziger Publikum beim ersten Erklingen in größtes Entzücken versetzt haben dürften.

Eines der faszinierendsten Werke Knüpfers ist die frühe, wohl schon um das Jahr 1657 entstandene Choralmotette „**Wenn mein Stündlein vorhanden ist**“. Es handelt sich nämlich um eine weitgehende Übernahme der Musik aus einer fünfstimmigen Dialogkomposition Johann Rosenmüllers mit dem Titel „Christus ist mein Leben“, die ihrerseits nicht nur als eine der ersten Choralcantaten gilt, sondern auch als sowohl neuartig als auch herausragend hinsichtlich eines sinnlich-innigen Stils und einer stark textbezogenen Setzweise. Die einleitende Sinfonia und die abschließende (bei Rosenmüller allerdings durchbro-

šované) převzal Knüpfer beze změn. Střední část sice s ohledem na text prošla rozšířením faktury¹⁵ a formální úpravou – postupně se v ní tak dostávají ke slovu čtyři sólové hlasy, dvakrát zaznívá třídobý takt s ostinatem¹⁶, a to v altu a basu s prorockými slovy. Na rozdíl od Rosenmüllera zde však hudba neprobíhá jako dialog s Ježíšem, nýbrž získává v podstatě strofickou podobu. Děje se tak nicméně způsobem, při němž zůstává „originál“ téměř neustále slyšitelný. Touto parodí¹⁷ se Knüpfer bezvýhradně hlásí k harmonicky bohatému a zvučnému kompozičnímu stylu Rosenmüllera a doslova si jej přivlastňuje. Obě skladby končí parafrází na Lutherův chorál „So fahr ich hin“, jehož textová vazba na biblický Simeonův chvalozpěv „Herr, nun lässest du deinen Diener fahren“ (Nyní propouštíš, Pane, svého služebníka) je zcela zjevná...

chene) Choralbearbeitung übernahm Knüpfer unverändert; der Mittelteil erfährt zwar – textbedingt – erweiterte Faktur und formale Umgestaltung, so kommen nacheinander die vier Solostimmen zu Wort, der Dreiertakt mit Ostinato erscheint zweimal, vom Alt und vom Bass mit prophetischen Worten, jedoch nicht wie bei Rosenmüller als Dialog mit Jesus, sondern quasi strophisch gestaltet; dies geschieht dennoch in einer Weise, bei der das „Original“ fast immer hörbar bleibt. Mit dieser Parodie bekennt sich Knüpfer uneingeschränkt zum harmonisch-reichen und klangvollen Kompositionsstil Rosenmüllers und eignet sich diesen damit regelrecht an. Beide Kompositionen enden mit der Paraphrase über den Lutherchoral „So fahr ich hin“, dessen Textbezug zum biblischen Lobgesang des Simeon „Herr, nun lässest du deinen Diener fahren“ evident ist...

15 **Faktura** – způsob, jakým se v hudební skladbě projevuje poměr melodické a akordické složky.

16 **Ostinato** – opakování melodického nebo rytmického motivu.

17 **Parodie** – v barokní hudbě označení pro skladbu vzniklou přepracováním nebo převzetím hudebního materiálu jiného díla; nemá hanlivý ani komický význam.

...U Rosenmüllerova „**Nunc Dimittis**“ ...Bei Rosenmüllers **Nunc Dimittis** se jedná o latinské zhudebnění Simeonova kantika, biblického chvalozpěvu, který zazpíval stařec Simeon, když byl malý Ježíš představen v chrámu, a jemuž bylo prorokováno, že nezemře dříve, než spatří Mesiáše. Skladba pochází z Rosenmüllerova benátského období a se svými krátkými sóly, obměňovanými instrumentálními ritornely¹⁸ a formutvářejícími tutti pasážemi je ukázkovým příkladem barokního duchovního koncertu. Skladatel zde na velmi omezeném prostoru představuje nepřeborné množství hudebních nápadů a rozsáhlou doxologii¹⁹ s virtuózní závěrečnou fugou.

Předposlední skladbou koncertu je Sebastiana Knüpfera „**Die Turteltaube lässt sich hören**“ (Hlas hrdličky se ozývá), kterou složil a uvedl o Letnicích roku 1676 a která tak patří k jeho vůbec posledním dílům. Přestože je skladba bohatě obsazena, nepůsobí hřmotně, ale převládá v ní líbezný základní tón. I zde je všude patrný vzor Rosenmüllera. S naprostou samozřejmostí se v ní propojují italské stylové prvky s ně-

handelt es sich nun um die lateinische Vertonung des Canticum Simeonis, des biblischen Lobgesangs, den der greise Simeon anstimmt, als das Jesuskind im Tempel dargestellt wird, und dem prophezeit worden war, dass er erst dann sterben würde, wenn er den Messias erblickt habe. Die Komposition stammt aus Rosenmüllers Zeit in Venedig und ist mit seinen kurzen Soli, varierten Instrumentalritornellen und formstiftenden Tutti-Teilen ein Musterbeispiel des barocken Geistlichen Konzerts. Dabei präsentiert der Komponist eine Fülle an musikalischen Ideen auf engstem Raum und eine ausladende Doxologie mit virtuoser Schlussfuge.

Das vorletzte Stück des Konzerts ist Sebastian Knüpfers „**Die Turteltaube lässt sich hören**“, das er zu Pfingsten 1676 komponierte und aufführte und das somit zu einem seiner letzten Werke gehört. Zwar ist das Stück groß besetzt, jedoch nicht wuchtig, sondern es herrscht ein lieblicher Grundton vor. Allenthalben hört man auch hier das Vorbild Rosenmüller. Mit großer Selbstverständlichkeit werden ita-

18 Ritornel – opakující se instrumentální pasáž.

19 Doxologie – chvalořečení neboli slavnostní provolání Boží slávy.

meckojazyčnou duchovní hudbou, aniž by však Knüpfer zapíral svůj vlastní styl. V jistém smyslu se i zde jedná o dialogickou kompozici, která - interpretovaná převážně sólisticky a s četnými imitacemi - velmi silně připomíná rané dílo zkomponované podle Rosenmüllerova vzoru „Wenn mein Stündlein“. Teprve v samotném závěru se všechny hlasy efektně spojí v monumentální oslavě Boha. Johann Mattheson²⁰ měl dost možná na mysli právě tuto skladbu, když o několik desetiletí později o Sebastianu Knüpferovi s vtipným odkazem na jeho jméno (odvozené od německého slovesa knüpfen - vázat, spojovat) napsal: „Církevní skladby, které složil, jsou vypracovány vskutku důkladně a s jeho jménem mají mnoho společného v tom, že jsou neobyčejně bohaté na důmyslná propojení a vazby.“

Skladba Johanna Rosenmüllera **„Also hat Gott die Welt geliebet“** (Bůh tak miloval svět) pro pětihlasý sbor a nástroje je jedním z nejpůsobivějších duchovních koncertů ze skladatelova lipského období a pochází pravděpodobně z konce 40. let 17. století. V každém případě je obsažena ve

lienische Stilmerkmale mit der deutschsprachigen Kirchenmusik verbunden, gleichwohl verleugnet Knüpfer nicht seinen eigenen Stil. Gewissermaßen handelt es sich auch hier um eine Dialogkomposition, die - weitgehend solistisch und mit zahlreichen Imitationen vorgetragen - durchaus an das Frühwerk nach dem Vorbild Rosenmüllers „Wenn mein Stündlein“ erinnert. Erst am Schluss finden sich effektiv alle Stimmen zum prachtvollen Lobpreis zusammen. Johann Mattheson hatte möglicherweise dieses Stück vor Augen, als er Jahrzehnte später über Sebastian Knüpfer wortwitzig schrieb: „Die von ihm gesetzten Kirchenstücke sind gar gründlich ausgearbeitet, und haben mit seinem Nahmen darin viel gemeinschaftliches, daß sie an geschickten Verknüpfungen und Bindungen sehr reich sind.“

Johann Rosenmüllers **„Also hat Gott die Welt geliebet“** für fünfstimmigen Chor und Instrumente ist eines der reizvollsten Geistlichen Konzerte aus der Leipziger Zeit des Komponisten und stammt wohl vom Ende der 1640er Jahre. Jedenfalls ist es in der 1652 als „Andere Kern-Sprüche“ ge-

²⁰ Johann Mattheson (1681-1764) - německý skladatel a hudební teoretik, autor vlivných muzikologických spisů; jeden z nejvýznamnějších hudebních spisovatelů barokní éry.

druhém sborníku podobných skladeb, druckten zweiten Sammlung derartiger Stücke enthalten. Frische und Einfallsreichtum kennzeichnen die Komposition, in der sowohl Dialogisches Prinzip als auch Imitation ihren Platz finden.

*Clemens Harasim,
Překlad: Markéta Dlesková*

Clemens Harasim

Texty k dílům - Werktexte

Sebastian Knüpfer | Ach Herr, strafe mich nicht / Pane, netrestej mě

Ach Herr, strafe mich nicht in deinem Zorn
und züchtige mich nicht in deinem Grimm.
Herr, sei mir gnädig, denn ich bin schwach;
heile mich Herr, denn meine
Gebeine sind erschrocken und meine
Seele ist sehr erschrocken.
Ach du, Herr, wie lange.

Wende dich, Herr, und errette meine
Seele, hilf mir um deiner Güte willen!
Denn im Tode gedenket man dein nicht;
wer will dir in der Hölle danken?
Ich bin so müde von Seufzen; ich schwem-
me mein Bett die ganze Nacht
und netze mit meinen Tränen
mein Lager.

Meine Gestalt ist verfallen vor Trauern und
ist alt worden, drum ich allenthalben ge-
ängstiget werde.

Weichet alle von mir, ihr Übeltäter. Denn
der Herr höret mich weinen, der Herr hö-
ret mein Flehen, mein Gebet nimmt der
Herr an.
Es müssen alle meine Feinde zu Schanden

Ach, Hospodine, netrestej mě ve svém
hněvu a nekárej mě ve svém rozhořčení.
Hospodine, smiluj se nade mnou, neboť
jsem slabý; uzdrav mě, Hospodine, neboť
mé kosti se třesou děsem a má duše je vel-
mi vyděšená.

Ach, Hospodine, jak dlouho ještě.

Vrať se, Hospodine, a zachraň mou duši,
pomoz mi pro milosrdenství své!
Neboť ve smrti na tebe nikdo
nevzpomíná; kdo ti vzdá v podsvětí
chválu?

Jsem tak unavený nářkem; celou noc smá-
čím své lože a slzami skrápím svou postel.

Mé tělo chátrá smutkem a zestárló,
proto se všude bojím.

Odstupte ode mě všichni, vy hříšníci.

Neboť Hospodin slyší můj pláč, Hospodin
slyší mé prosby, mou modlitbu
Hospodin přijal.

Všichni moji nepřátelé budou

werden und sehr erschrecken;
sich zurücke kehren und zu Schanden wer-
den plötzlich.

zahanbeni a velmi vyděšeni;
ustoupí a náhle budou zahanbeni.

Sebastian Knüpfer | Erforsche mich, Gott / Zkoumej mě, Bože

Erforsche mich, Gott, und erfahre mein Herz! Prüfe mich und erfahre, wie ich's meine! Und siehe! Und siehe, ob ich auf bösen Wege bin! Leite mich auf ewigen Wege!

Zkoumej mě, Bože, a poznej mé srdce!
Zkoušej mě a poznej mé smýšlení!
A hled'! A hled', zda nejsem na zlé cestě!
Veď mě cestou věčnou!

Sebastian Knüpfer | Sende dein Licht / Sešli své světlo

Sende dein Licht und deine Wahrheit, daß sie mich leiten und bringen zu deinem heiligen Berge und zu deiner Wohnung. Daß ich hineingehe zu dem Altar Gottes, zu dem Gott, der meine Freude und Wonne ist und dir Gott auf der Harfe danken, mein Gott.

Sešli své světlo a pravdu svou, aby mě vedly a přivedly na tvou Svatou horu a do příbytku tvého.
Abych přistoupil k Božímu oltáři, k Bohu, jenž je mou radostí a potěšením a tobě Bože, budu na harfě děkovat, můj Bože.

Johann Rosenmüller | Nun giebstu, Gott, einen gnädigen Regen Nyní dáváš milostivý déšť

Nun giebest du, Gott, einen gnädigen Regen, und dein Erbe, das dürre ist, erquickest du, dass deine Tiere darinnen wohnen können, Gott, du labest die Elenden mit deinen Gütern.

Der Herr gibt das Wort mit großen Scharen Evangelisten.

Die Könige der Heerscharen sind untereinander Freunde, und die Hausehre teilet den Raub aus.

Nyní dáváš, Bože, milostivý déšť, a své dědictví, jež je vyprahlé, osvěžuješ, aby v něm mohlo přebývat tvá stádo, Bože, ty sytíš chudé svými statky.

Pán dává slovo velkým zástupům zvěstovatelů.

Králové vojsk jsou navzájem přáteli, a paní domu rozděluje kořist.

Sebastian Knüpfer | Wenn mein Stündlein vorhanden ist Až nadejde můj čas

Wenn mein Stündlein vorhanden ist, und ich
soll fahren meine Strasse,
so g'leit mich, Herr Jesu Christ, mit Hilf'
mich nicht verlasse. Mein Seel an meinem
letzten End' befehl ich, Herr, in deine Händ';
du wirst sie wohl bewahren.

Mein Sünd mich werden kränken sehr, mein
G'wissen wird mich nagen;
denn ihr' sind viel wie Sand am Meer; doch
will ich nicht verzagen.
denken will ich an deinen Tod, Herr Jesu,
und deine Wunden rot, die werden mich
erhalten.

Ich bin ein Glied an deinem Leib, des tröst
ich mich von Herzen ;
von dir ich ungeschieden bleib in Todesnot
und Schmerzen:
wenn ich gleich sterb, so sterb ich dir, ein
ewigs Leben hast du mir durch deinen Tod
erworben.

Weil du vom Tod erstanden bist, werd ich
im Grab nicht bleiben;
mein höchster Trost dein Auffahrt ist,
Todsforcht kannst du vertreiben.
Denn wo du bist, da komm ich hin, daß ich
stets bei dir leb' und bin;
drum fahr ich hin mit Freuden.

So fahr' ich hin zu Jesu Christ, mein' Arm tu'
ich ausstrecken;
So schlaf' ich ein und ruhe fein, kein Mensch
kann mich aufwecken
Denn Jesus Christus, Gottes Sohn, der wird
die Himmelstür auf tun, mich führn zum
ewigen Leben.

Až nadejde můj čas, a vydám se na svou
cestu,
tak mě provázej, Pane Ježíši Kriste, ne-
opouštěj mě bez pomoci. Duši svou na konci
svého života svěřuji, Pane, do tvých rukou;
ty ji jistě ochráníš.

Mé hříchy mě budou velmi trápit, mé svě-
domí mě bude sžírat;
neboť je jich mnoho jako písku na břehu
moře; přesto však neztratím naději.
Budu myslet na tvou smrt, Pane Ježíši,
a na tvé krvavé rány, které mě zachrání.

Jsem částí tvého těla, z toho čerpám
upřímou útěchu;
zůstanu s tebou i ve smrtelné agónii
a bolestech:
i kdybych zemřel, tak zemřu pro Tebe, svou
smrtí jsi mi vydobyl věčný život.

Protože jsi vstal z mrtvých, nezůstanu ani já
v hrobě;
mou největší útěchou je tvé nanebevstou-
pení, ty dokážeš zahnat strach ze smrti.
Neboť kde jsi ty, tam přijdu
i já, abych žil a byl navždy s tebou; proto
odcházím s radostí.

Tak odcházím k Ježíši Kristu, svou ruku k
Němu natahuji;
Tak usínám a sladce spím, žádný člověk mě
nemůže probudit
Neboť Ježíš Kristus, Boží Syn, ten otevře
nebeskou bránu, aby mě přivedl k věčnému
životu.

Johann Rosenmüller | Nunc dimittis

Nunc dimittis servum tuum Domine,
secundum verbum tuum in pace:
Quia viderunt oculi mei salutare tuum.
Quod parasti ante faciem omnium
populorum. Lumen ad revelationem
gentium, et gloriam plebis tuae Israel.

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto.
Sicut erat in principio, et nunc et
semper, et in saecula saeculorum, amen.

Nyní propouštíš v pokoji svého služebníka,
Pane, podle svého slova:
Neboť mé oči viděly tvé spasení, které jsi
připravil přede všemi národy.
Světlo k osvětlení pohanů
a slávu lidu tvého izraelského.

Sláva Otci i Synu i Duchu svatému, jako
byla na počátku, i nyní i vždycky a na věky
věků. Amen.

Sebastian Knüpfer | Die Turteltaube lässt sich hören

Hlas hrdličky se ozývá

Die Turteltaube lässt sich hören im Lan-
de, der Feigenbaum hat Knoten gewon-
nen, die Weinstöcke haben Augen gewon-
nen und geben ihren Ruch.

Ich will den Vater bitten, und er soll euch
einen anderen Tröster senden, der bei
euch bleibe ewiglich.

Ich will euch trösten wie einen seine
Mutter tröstet. Ja, ihr sollet an Jerusalem
ergötzet werden. Ihr werdet sehen und
euer Herz wird sich freuen und euer
Gebeine wird grün wie Gras.

Da wird man erkennen die Hand des
Herren an seinen Knechten.

Gelobet sei Gott und der Vater unseres
Herrn Jesu Christi. Alleluja. Gelobet sei
Gott und der Vater der Barmherzigkeit,
der Gott alles Trostes, gelobet sei Gott,
der uns tröstet in allem unserm Trübsal.

Alleluja.

Hlas hrdličky se ozývá v naší zemi, fíkovník
nasazuje plody, vinná réva očka a voní.

Požádám Otce, a on vám sešle jiného
Utěšitele, aby s vámi zůstal navěky.

Budu vás utěšovat, jako když někoho
utěšuje jeho matka. Ano, v Jeruzalémě
dojdete potěšení. Uvidíte to a vaše srdce
se bude radovat a vaše kosti se zazelenají
jako tráva.

Bude zřejmé, že Hospodinova ruka je
s jeho služebníky.

Pochválen buď Bůh a Otec našeho pána
Ježíše Krista. Aleluja. Pochválen buď Bůh a
Otec milosrdenství, Bůh veškeré útěchy,
pochválen buď Bůh, který nás utěšuje
v každém našem soužení.

Aleluja.

Johann Rosenmüller | Also hat Gott die Welt geliebet

Bůh tak miloval svět

Also hat Gott die Welt geliebet, dass er seinen eingeborenen Sohn gab, auf dass die, die an ihn glauben, nicht verloren werden, sondern das ewige Leben haben. Denn

Gott hat seinen Sohn nicht gesandt in die Welt, dass er die Welt richte, sondern dass die Welt durch ihn selig werde.

Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby ti, kdo v něj věří, nezahynuli, ale měli věčný život.

Nebot' Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen.

Chorus Egrensis

Smíšený pěvecký sbor Chorus Egrensis vznikl v roce 2000 jako pokračovatel sboru Tosta Aš, jehož historie sahá až do roku 1953. Sbor působí v Aši, v nejzápadnějším cípu České republiky, a sdružuje zpěváky a zpěvačky z celého okresu Cheb. Sbor od samého počátku vede Mgr. Alexandra Benešová, absolventka Konzervatoře Jaroslava Ježka a oboru sbormistrovství na Univerzitě Karlově v Praze.

Chorus Egrensis je živým hudebním společenstvím, jehož hlavním motorem je radost ze zpěvu. Repertoár zahrnuje duchovní i světská díla, úpravy lidových písní, spirituály a gospelsy i sborovou hudbu od renesance po

Der gemischte Chor Chorus Egrensis wurde im Jahr 2000 als Nachfolger des traditionsreichen Chores Tosta Aš gegründet, dessen Geschichte bis ins Jahr 1953 zurückreicht. Der Chor ist in Aš (Asch) im westlichsten Zipfel der Tschechischen Republik beheimatet und vereint Sängerinnen und Sänger aus dem gesamten Bezirk Cheb (Eger). Die künstlerische Leitung liegt seit der Gründung bei Alexandra Benešová, einer Absolventin des Prager Konservatoriums im Fach Chorleitung an der Karls-Universität in Prag.

Chorus Egrensis versteht sich als lebendige musikalische Gemeinschaft, die aus Freude am Singen musiziert. Das Repertoire umfasst geistliche und weltliche Werke, Volksliedbearbeitungen, Spiritu- als und Gospels sowie Chormusik von

současnost. K významným projektům patří mimo jiné „Česká mše vánoční“ Jakuba Jana Ryby a Mozartovo „Requiem“.

Dlouholetou součástí sborové práce byl mezinárodní projekt „Zpěv tří zemí“ se sbory z Rehau, Olešnice (Oelsnitz) a Aše, který vznikl roku 1990 a roku 2008 získal hlavní cenu Euregio Egrensis. Tento cyklus byl přerušen v době pandemie covidu-19, v současnosti se však opět diskutuje o jeho možném obnovení.

Od roku 2024 je sbor také součástí festivalu **Ašské jaro**, nové koncertní série věnované klasické hudbě, která vznikla z iniciativy Alexandry Benešové a kulturního centra LaRitma v Aši. K dokumentaci své činnosti vydal sbor dvě CD – u příležitosti svého 10. a 20. výročí.

Evangelický pěvecký sbor Plavno

Evangelický pěvecký sbor Plavno (*Evangeischer Singkreis Plauen*) byl založen v roce 1967 tehdeším kantorem tamního Lutherova kostela Lotharem Fleischerem, původně jako chrámový pěvecký sbor. V následujících letech se rychle stal významným kulturním

der Renaissance bis zur Gegenwart. Zu den bedeutenden Projekten zählen u. a. „Böhmische Hirtenmesse“ von Jakub Jan Ryba sowie Mozarts „Requiem“.

Ein fester Bestandteil der Chorarbeit war das internationale Projekt „Drei-Länder-Singen“ mit Partnerchören aus Rehau, Oelsnitz und Aš, das bereits seit 1990 besteht und 2008 mit dem Hauptpreis der Euregio Egrensis ausgezeichnet wurde. Diese Reihe ruhte seit der Corona-Pandemie, wird jedoch derzeit mit dem Ziel einer baldigen Wiederbelebung neu diskutiert.

Seit 2024 ist der Chor auch Teil des Festivals „**Ašské jaro**“ (**Ascher Frühling**), einer neuen Konzertreihe für klassische Musik, die auf eine Initiative von Alexandra Benešová und des Kulturzentrums LaRitma in Aš zurückgeht. Zur Dokumentation seines Wirkens veröffentlichte der Chor zwei CDs (zum 10. und 20. Jubiläum).

Evangelischer Singkreis Plauen

Der Evangelische Singkreis Plauen wurde 1967 vom damaligen Kantor an der Lutherkirche Plauen Lothar Fleischer zunächst als Kantorensingkreis gegründet. In den folgenden Jahren wurde er schnell zu einem bedeutenden Kulturträger in der Region und

činitelem v regionu a díky uvádění mit Aufführungen des Bachschen Bachova Vánočního oratoria i mnoha Weihnachtsoratoriums und vieler dalších oratorií (Bach, Mozart, weiterer Oratorien (Bach, Mozart, Brahms) získal sbor věhlas i za hranicemi Fojtska. über die Grenzen des Vogtlandes bekannt.

V roce 1998 převzala vedení sboru 1998 übernahm Kantorin Susanne kantorka Susanne Häußler, která Häußler die Leitung und führte die navázala na oratorní tradici mimo jiné oratorische Tradition u.a. mit den grovelkými díly F. Mendelssohna Bartholßen Werken von F. Mendelssohn Bartholdyho. K vrcholům posledních let pattholdy weiter. Höhepunkte der řilo uvedení Bachovy „Mše h moll“, letzten Jahre waren die Aufführungen von Bachs „H-Moll-Messe“, Mendelssohnova „Paula“ a Mozartgen von Bachs „H-Moll-Messe“, Mendelssohns „Paulus“ und Mozarts tovy „Velké mše c moll“. „Große Messe in c-Moll“.

Hráči na smyčcové a dechové nástroje Vogtlandské konzervatoře

Hráči na smyčcové a dechové nástroje Vogtlandské konzervatoře (Vogtlandkonservatorium) se od začátku roku 2026 scházejí, aby se seznámili s hudbou uváděnou na tomto koncertě, nacvičili ji a dozvěděli se více o pozadí tvorby Rosenmüllera a Knüpfera. Jádro smyčcového souboru tvoří vybraní členové orchestru konzervatoře. Ten je již mnoho let nedílnou součástí výukové nabídky a v roce

Streicher und Bläser des Vogtlandkonservatoriums

Die Streicher und Bläser des Vogtlandkonservatoriums haben sich seit Anfang 2026 zusammengefunden, um die im Konzert gespielte Musik kennenzulernen, zu üben und Hintergründe zur Musik Rosenmüllers und Knüpfers zu erfahren. Im Kern besteht das Streicher-Ensemble aus einer Auswahl an Mitgliedern des Orchesters des Vogtlandkonservatoriums. Dieses ist seit vielen Jahren fester Bestandteil des Unterrichtsangebotes des Vogtlandkonservatoriums und 1. Preisträ-

2025 se stal držitelem 1. ceny Německé ceny pro mládežnické orchestry. Kromě tradičních vystoupení, jako jsou vánoční, závěrečné, podzimní a jarní koncerty, orchestr v pravidelných intervalech realizuje velké projekty a muzikály, mezi něž patří „Nola Note“, „Musik ohne Grenzen“ (Hudba bez hranic) nebo oceněný projekt „growing up – a journey of life“ (Dospívání – cesta životem).

Smyčcový soubor vede Torsten Trommer za podpory celého smyčcového oddělení konzervatoře a tamních pedagogů Petry Lucaciu, Karoline Neudel a Nikolause Köhlera. Žestěové nástroje připravuje Jörg Leitz (ředitel konzervatoře, pozoun) a dřevěné dechové nástroje Miyu Sasayama (flétna).

ger des Deutschen Jugendorchesterpreises 2025. Neben den etablierten Konzerten, wie dem Weihnachtskonzert, dem Abschlusskonzert, einem Herbst- und einem Frühlingskonzert gestaltet das Orchester in regelmäßigen Abständen Großprojekte und Musicals, wie „Nola Note“, „Musik ohne Grenzen“ oder das preisgekrönte Projekt „growing up – a journey of life“. Einstudiert wird das Streichensembel von Torsten Trommer, unterstützt von der gesamten Streicherabteilung des Vogtlandkonservatoriums mit ihren Lehrern Petra Lucaciu, Karoline Neudel und Nikolaus Köhler. Die Blechbläser werden von Jörg Leitz (Fachdirektor, Posaune) und die Holzbläser von Miyu Sasayama (Flöte) einstudiert.

Ensemble 1684

Soubor Ensemble 1684, který založili a vedou Markus Antler (roz. Berger) a Gregor Meyer, vedoucí lipského sboru GewandhausChor, se primárně věnuje interpretaci předbachovské barokní hudby. Současným hlavním těžištěm jeho činnosti je skladatelský odkaz Johanna Rosenmüllera, který hudebně formoval druhou polovinu 17. století jako málokdo jiný. Soubor se obzvláště

Das von Markus Antler (geb. Berger) und dem Leiter des Leipziger GewandhausChores Gregor Meyer gegründete und geleitete Ensemble 1684 widmet sich vorrangig der Pflege vorbachscher Barockmusik. Den aktuellen Schwerpunkt bildet das Œuvre Johann Rosenmüllers, der die zweite Hälfte des 17. Jahrhunderts musikalisch wie kaum ein anderer geprägt hat. Insbesondere zu

aktivně zabývá výzkumem a editací Rosenmüllerových děl; většina uváděných skladeb je pro koncertní programy nově připravována z původních (rukopisných) pramenů a částečně také rekonstruována. Umělci z Ensemble 1684 se také považují za ambasadory barokní hudby. Pravidelně iniciují společné projekty s chrámovými sbory a školními soubory a vytvářejí přístupné koncertní formáty, aby bohatství středoněmecké barokní hudby přiblížili co největšímu počtu lidí.

Soubor je pravidelným hostem významných cyklů a festivalů, včetně lipského Bachova festivalu (*Leipziger Bachfest*), Hudebního festivalu Heinricha Schütze (*Heinrich-Schütz-Musikfest*), Hudebního léta Staufen (*Musiksommer Staufen*) a Hudebního léta televizní a rozhlasové stanice MDR (*MDR-Musiksommer*). První CD s průřezem tvorby Johanna Rosenmüllera vyšlo na konci roku 2017, další v roce 2021 a třetí v říjnu 2024.

V srpnu 2026 se Ensemble 1684 chystá natočit své čtvrté CD, opět s několika dosud neznámými díly Johanna Rosenmüllera.

Pokud můžete a chcete přispět k zachování této hudby, neváhejte náskontaktovat na adrese

kontakt@ensemble1684.de.

Rosenmüller entfaltet das Ensemble auch eine rege Forschungs- und Editonstätigkeit; die meisten der aufgeführten Werke werden aus (handschriftlichen) Quellen für die Programme neu aufbereitet und teilweise auch rekonstruiert. Die Künstlerinnen und Künstler des Ensemble 1684 verstehen sich zudem als barockmusikalische Botschafterinnen und Botschafter. Regelmäßig werden Kooperationsprojekte mit

Kantoreien und schulischen Ensembles initiiert sowie niederschwellige Konzertformate etabliert, um möglichst vielen Menschen den Reichtum mitteldeutscher Barockmusik nahezubringen.

Das Ensemble ist regelmäßiger Gast bedeutender Reihen und Festivals, u.a. beim Leipziger Bachfest, Heinrich-Schütz-Musikfest, Musiksommer Staufen, MDR-Musiksommer. Eine erste CD mit einem Querschnitt durch das Schaffen Johann Rosenmüllers erschien Ende 2017, eine weitere 2021, die Dritte ist im Oktober 2024 erschienen.

Im August 2026 wird Ensemble 1684 die vierte CD, wiederum mit einigen unbekanntenen Werken Johann Rosenmüllers aufnehmen.

Wenn Sie zum Erhalt dieser Musik beitragen können und wollen, nehmen Sie gerne unter kontakt@ensemble1684.de Kontakt mit uns auf.

V aktuálním programu vystupují: Im aktuellen Programm musizieren:

Johanna Ihrig, Anna Sophia Backhaus | Soprán

Anna Katharina Schuch, Jaro Kirchgeßner | Alt

Severin Böhm, Alexander Hemmann | Tenor

Anton Haupt, Markus Antler | Bas

Saskia Klapper, Friederike Lehnert | Housle / Violine

Magdalena Schenk-Bader, Gundula Rauterberg | Viola

Karl Pohlandt | Varhany/Orgel

Clemens Harasim | Loutna/Laute

Tillmann Steinhöfel | Violone

Alma Mayer | Dulcian

Miyu Sasayama, Alma Mayer | Flétna/Flöte

Helen Barsby, Alexandra Mikheeva | Trubka/Trompete

Daniel Schäbe | Tamburina

Gregor Meyer | Dirigent

Děkujeme všem, kteří podpořili tento koncert:
Unser Dank gilt allen Unterstützern dieses Konzerts:

Česko-německý
fond budoucnosti

Deutsch-Tschechischer
Zukunftsfonds

AŠSKÉ
java

L[^]RITM[^]

Chorus
Cörensis

RENGL

∞ AŠ

Listy
Ašská

Karlovy Vary
Cesky rozhlas

Zde najdete program v PDF:

